భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానం **8అక్టోబర్,1954**

కుంజీలాల్ మరియు ఇతరులు

వర్సెస్

మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం

(ఎస్. ఆర్. దాస్, గులాం హాసన్, మరియు భగవతి న్యాయమూర్తి)

నేర విచారణ స్మృతి (చట్టం V/ 1898),సెక్షన్403 (1) మరియు (2)----కింద నేరాలకు పాల్పడిన అప్పీలుదారులు సెక్షన్392 మరియు 332 ఐ. పి. సి. నిషిద్ధ వస్తువులను ఎగుమతి చేస్తున్నప్పుడు —మునుపటి నిర్దోషత్వం కింద విచారణ కోసం సెక్షన్7 నిత్యవసర సరఫరా (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టం, 1946 సెక్షన్ 392 మరియు 332 ఐ. పి. సి. క్రింది నేరాలకు, తదుపరి విచారణకు అడ్డంకి కావచ్చు.

కింద నేరాలకు అప్పీలుదారులు విచారించబడి,మరియు దోషులుగా నిర్ధారించబడ్డారు.భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 392 మరియు 332 ప్రకారం కొన్ని నిత్యావసర సరుకులను ఎగుమతి చేయడం. ఎగుమతి చేయడం ను నిషేధించబడింది,మరియు సెక్షన్ 7,నిత్యవసర సరఫరా (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టం, 1946 కింద ఇది నేరము. అప్పీలుదారులపై ఇప్పటికే సెక్షన్ 7 నిత్యవసర సరఫరా (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టం, 1946 కింద విచారణ జరిగిందని వాదించారు.మరియుమేజిస్ట్రేట్ చేత దోషిగా నిర్ధారించబడినప్పటికీ,అదనపు సెషన్స్ జడ్జి సాగర్ నిర్దోషులుగా విడుదల చేశారు.అప్పీలు దారులు హైకోర్టు దృష్టికి, ఆ తీర్పును తీసుకొని రాలేదు.ఒకసారి అదే నేరానికి విచారణ చేసి, నిర్దోషిగా విడుదల చేశారు.భారతీయ శిక్షా స్మృతిలోని సెక్షన్ 403(1) మళ్ళీ విచారించరాదు.ఒకే నేరానికి సంబంధించిన భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని లేదా, అవే వాస్తవాల పై మరి ఏ ఇతర నేరం చేసినా దానికి భిన్నమైన అభియోగం మోపడం వారి పై భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 236 ప్రకారం, కేసు నమోదు చేయడం, లేదా భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 237 క్రింద అవి దోషిగా నిర్ధారించబడి ఉండవచ్చు.

చెప్పబడినది, భారతీయ శిక్షా స్మృతిలోని సెక్షన్ 236 మరియు సెక్షన్ 237 ఇవర్తించదు. సెక్షన్ 403, సబ్ సెక్షన్ (2)భారతీయ శిక్షాస్మృతి, ఈ వాదనకు పూర్తి సమాధానం. ఎందుకంటే, అప్పీలుదార్లు సెక్షన్ 403(1) క్రింద ఒకే నేరంకు సంబంధం ఉన్న విచారణను ఎదుర్కోవడం లేదు. సబ్ సెక్షన్ (2)క్రింద విభిన్నమైన నేరాలకువిచారణను ఎదుర్కొనుచున్నారు

క్రిమినల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: క్రిమినల్ అప్పీల్ నం. 73 ఆఫ్ 1953.

1951లో ఉత్పన్నమయ్యే క్రిమినల్ రివిజన్ నెం. 399లో నాగ్పూర్లోని హైకోర్టు ఆఫ్ జ్యుడికేచర్ యొక్క 1952 నవంబర్ 12 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి 1953 జనవరి 30వ తేదీతో సుప్రీంకోర్టు మంజూరు చేసిన స్పెషల్

లీవ్ ద్వారా అప్పీలు,1950లోని క్రిమినల్ కేసు నం. 44లో సాగర్లోని మేజిస్ట్రేట్ న్యాయస్థానం 26వ తేదీ మార్చి 1951న తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులు

అప్పీలుదారు కోసం వై.కుమార్.

ప్రతివాది కోసం బి.సేన్ మరియు ఐ. ఎన్.ష్రాఫ్.

1954. అక్టోబరు 8. న్యాయస్థానం తీర్పును వెలువరించిన వారు గులాం హసన్ న్యాయమూర్తి: రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 136 కింద ఈ అప్పీలు నాగ్పూర్లోని హైకోర్టు జ్యుడికేచర్ ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా దాఖలు చేయబడింది, ఈ క్రింది పరిస్థితులలో పునర్విమర్శలో ఆమోదించబడింది.

ఇద్దరు అప్పీలుదారులు, కుంజీలాల్ మరియు డియోపాల్.తండ్రి మరియు కొడుకు. సాగర్లోని మేజిస్ట్రేట్ న్యాయస్థానంలో సెక్షన్ 392 మరియు సెక్షన్ 332,భారతీయ శిక్షా స్మృతి సెక్షన్ 332 కింద డియోపాల్, వారి వయస్సు 17 సంవత్సరాలు. వీరికి పూర్వం 1 సంవత్సరం కఠిన కారాగార శిక్ష మరియు తరువాతి రూ. 500 జరిమానా ఒక్కొక్కరికి అప్పీలుపై వారి నేరారోపణలు సమర్థించబడ్డాయి, అయితే కుంజీలాల్ శిక్షను ఆరు నెలల కఠిన కారాగారా శిక్షమరియు రూ. 350 జరిమానా, డియోపాల్ను నేర విచారణ స్మృతి సెక్షన్ 562 కింద జైలు శిక్షను పక్కన పెట్టారు. అతని జరిమానా సెక్షన్ 332,భారతీయ శిక్షాస్మృతి కింద రూ. 250. వారు హైకోర్టుకు పునర్విమర్శలో విషయాన్ని మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లారు, కానీ అది కొట్టివేయబడింది.

బియ్యం మరియు నెయ్యి వంటి కొన్ని నిత్యఅవసర సామాగ్రి మధ్యప్రదేశ్ నుండి మరొక రాష్ట్రానికి ఎగుమతి చేయడం నిషేధించబడింది. మరియు నిషేధాన్ని ఉల్లంఘించే ఎవరైనా నిత్య వసర సరఫరా (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టం, 1946లోని సెక్షన్ 7 ప్రకారం నేరానికి పాల్పడినట్లు కనిపిస్తోంది.మూడు ఎద్దులబండ్లు1949 మార్చి 1వ తేదీన మధ్యప్రదేశ్ మరియు ఉత్తరప్రదేశ్ సరిహద్దులో ఉన్న ధాసన్ నదిలో బియ్యం బస్తాలు మరియు నెయ్యి డబ్బాలతో అప్పీలుదారులకు చెందిన బండ్లు వెళ్తున్నాయి.సమాచారం అందుకున్న హెడ్ కానిస్టేబుల్ అబ్దుల్ సమద్ సంఘటనా స్థలానికి చేరుకుని, నిషేధిత వస్తువులను స్వాధీనం చేసుకునితీసుకువచ్చారు. బండ్లు మధ్యప్రదేశ్లోని షాఘర్కు తిరిగి వచ్చాయి. వారు షాఘర్ సమీపంలోని అడవికి చేరుకున్నప్పుడు, ఇద్దరు అప్పీలుదారులు కానిస్టేబుల్ను కొట్టి, స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తిని బిగ్రోహి వద్ద ఉన్న పల్తు బనియా ఇంటికి తీసుకువెళ్లారని ఆరోపించారు. తదనుగుణంగా వారిపై ప్రభుత్వ సేవకుడిగా తన విధిని నిర్వర్తించడంలో ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగిని స్వచ్ఛందంగా గాయపరిచినందుకు మరియు అతను స్వాధీనం చేసుకున్న వస్తువులను దోచుకున్నందుకు వారిపై భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 332 మరియు 392 కింద అభియోగాలు మోపబడ్డాయి.అప్పీలుదారులు నేరాన్ని ఖండించారు. సరుకులు ఉత్తరప్రదేశ్ కు ఎగుమతి కాకుండా బరైతా అనే ప్రాంతానికి ఎగుమతి అవుతున్నాయని, హెడ్ కానిస్టేబుల్ను కొట్టలేదని వారు

వేడుకున్నారు. అప్పీళ్లను విచారించిన మేజిస్ట్రేట్ రెండు నేరాలు అప్పీలుదారులపై రుజువైనట్లు గుర్తించారు. అతను కొట్టినది వాస్తవం,మరియు నిషిద్ధ వస్తువులను ఎగుమతి చేసే వాస్తవ విషయం పై విచారణ సాక్ష్యాలను అంగీకరించాడు.వైద్యుల సాక్ష్యం కేసు విచారణకు మద్దతునిచ్చింది.అప్పీలుదారులు తదనుగుణంగా దోషులుగా నిర్ధారించబడ్డారు, మరియు పైన పేర్కొన్న విధంగా శిక్ష విధించబడింది.

కాగా,అడిషనల్ సెషన్స్ జడ్జి సాగర్, మేజిస్ట్రేట్ కనుగొన్న విషయాలతో ఏకీభవిస్తూ బరైతాకు వెళ్లే మార్గం ధసన్ నది గుండా కాకుండా వేరే దిశలో ఉన్నందున మధ్యప్రదేశ్లోని బరైతాకు బండ్లను తీసుకెళ్తున్నారనే కథనం అబద్ధమని తేలింది. అయితే, మధ్యప్రదేశ్ సరిహద్దు దాటిన తర్వాత బండ్లు ధసన్ నదికి అవతలి ఒడ్డున పట్టుబడ్డాయని, అయితే సీజ్ చేయడం చట్టబద్ధమైనదని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. ఈ గుర్తించిన వాస్తవలను ప్రధానంగా పునర్విమర్శలో మార్చాలని కోరిందిమరియు ఈ నిర్బంధం మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్ర సరిహద్దు ఆవల జరిగిందని మరియు అందువల్ల చట్టవిరుద్ధమని వాదించారు. బండ్లు వాస్తవానికి పట్టుకున్నప్పుడు మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్ర పరిధిలో ఉన్నాయా అనే ప్రశ్నకు, బండ్లు మధ్య ప్రవాహంలో ఉన్నప్పుడు స్వాధీనం చేసుకున్నట్లు ఆధారాలు ఉన్నాయి,మరియు బండి మనుషులు వాటిని అనుమతించమని హెడ్ కానిస్టేబుల్ను అభ్యర్థించారు. నదికి అవతలి వైపున ఉన్న బండ్లను తీసుకెళ్లండి, తద్వారా వారు భోజనం చేస్తారు. ఇది అనుమతించబడింది మరియు వారు భోజనం ముగించిన తర్వాత, బండ్లను తిరిగి తీసుకువచ్చారు.

ఈ సాక్ష్యం ఆధారంగా, బండ్లు ఉత్తరప్రదేశ్ సరిహద్దును దాటకముందే స్వాధీనం చేసుకున్నాయని మరియు నిర్బందించడం చట్టబద్ధమైన మరియు సరైనదని నిర్ధారించబడింది. నేరారోపణలు కొనసాగించబడ్డాయి కానీ ఇప్పటికే చెప్పినట్లుగా శిక్షలు తగ్గించబడ్డాయి. అధికరణ136 ప్రకారం స్పెషల్ లీవ్ అప్పీలుకు, అప్పీలుదారులకు వాస్తవ ప్రశ్నలను మళ్లీ ఆందోళన చేయడానికి మరియు దిగువ న్యాయస్థానాల ద్వారా వచ్చిన వాస్తవ నిర్ధారణలకు భంగం కలిగించమని న్యాయస్థానంను అడగడానికి అనుమతి లేదు కాబట్టి కనుకొన్న వాస్తవాలకు తప్పనిసరిగా బాధ్యుణ్ణి చేయడాన్ని అంగీకరించబడాలి. సెక్షన్ 392 ప్రకారం ఉండవలసిన మెన్స్ రియా లేదని కోరడం జరిగింది. మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని ఒక ప్రదేశానికి తాము సరుకును తీసుకెళ్తున్నామని, వారు మధ్య ప్రవాహంలో చిక్కుకున్నప్పుడు అప్పీలుదారులు నిజాయితీగా విశ్వసించారని వాదించారు. అయితే, అప్పీలుదారులు ఎంచుకున్న మార్గం బరైత లేదా

మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని మరే ఇతర ప్రదేశానికి దారితీసే మార్గం కాదని, వాస్తవానికి ఉత్తరప్రదేశ్కు దారితీసిందని కనుగొనడం ద్వారా ఈ ముగింపు స్పష్టంగా ప్రతికూలంగా ఉంది.

నిషిద్ధ వస్తువులను ఎగుమతి చేసినందుకు, 1946 నిత్యావసర సరఫరా (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టంలోని సెక్షన్ 7 కింద అప్పీలుదారులు ఇప్పటికే నేరానికి పాల్పడ్డారని మరియు వారిని మేజిస్ట్రేట్ దోషులుగా నిర్ధారించినప్పటికీ,అక్టోబరు 31, 1952న న్యాయమూర్తి, సాగర్,అదనపు సెషన్స్ జడ్జి,అప్పీలుపై వారిని నిర్దోషులుగా విడుదల చేశారని కూడా వాదించారు.

ఈ తీర్పు యొక్క బలంపై వాదించబడింది, ఇది హైకోర్టు దృష్టికి తీసుకురాబడలేదు. నేర విచారణ స్మృతి సెక్షన్ 403(1) ప్రకారం, అప్పీలుదారులు ఒకసారి నేరం కోసం విచారించబడింది మరియు నిర్దోషిగా విడుదల చేయబడింది, అదే నేరం కోసం లేదా అదే వాస్తవాలపై మళ్లీ విచారించబడదు సెక్షన్ 237కింద దోషిగా నిర్ధారించారు. సెక్షన్ 236,ఏ నేరం జరిగిందనే సందేహం ఉన్న కేసుతో వ్యవహరించే లేదా సెక్షన్ 237 , ఒక వ్యక్తిపై అభియోగాలు మోపబడనప్పటికీ, అతను చేసిన నేరానికి ఆవ్యక్తిని దోషిగా నిర్ధారించే హక్కును న్యాయస్థానంకు కలిపిస్తుంది.మా అభిప్రాయం ప్రకారం సెక్షన్ 403 లోని సబ్-సెక్షన్ (2) అప్పీలుదారుల తరపున లేవనెత్తిన వివాదానికి పూర్తి సమాధానాన్ని అందిస్తుంది.

ఆ ఉపవిభాగం ఇలా ఉంది:

"403 (2)--ఏదైనా నేరం నుండి నిర్దోషిగా లేదా శిక్షించబడిన వ్యక్తిని సెక్షన్ 235, సబ్సెక్షన్ (1) కింద మునుపటి విచారణలో అతనిపై ప్రత్యేక అభియోగం మోపబడిన ఏదైనా ప్రత్యేకమైన నేరం కోసం ప్రయత్నించవచ్చు. "అప్పీలుదారులు సెక్షన్ 403(1) కింద భావించిన అదే నేరం కోసం మళ్లీ విచారణను ఎదుర్కొనలేదుకానీ సబ్-సెక్షన్ (2) ద్వారా పరిగణించబడిన మరొక ప్రత్యేకమైన నేరం కోసం ప్రయత్నించారు. భారతీయ శిక్షా స్మృతి సెక్షన్ 332 మరియు 392 సెక్షన్ల కింద అభియోగాన్ని కొనసాగించడానికి న్యాయస్థానం, చూడవలసినది స్వాధీనపరుచుకొన్నది, చట్టబద్ధమైనదేనా మరియు తన విధి నిర్వహణలో ప్రభుత్వోద్యోగిచే చేయబడిందా లేదా అనే విషయాన్ని పరిగణించండి,అయితే అది అప్పీలుదారులకు వ్యతిరేకంగా కనుగొనబడిన తర్వాత – వారు హెడ్ కానిస్టేబుల్ వస్తువులను దోచుకున్న నేరానికి పాల్పడ్డారా అనేది నిర్ధారించాల్సిన తదుపరి ప్రశ్న.చట్టబద్ధంగా స్వాధీనం చేసుకున్నారు మరియు అతను ప్రభుత్వ సేవకుడుగా,తన విధులను

నిర్వర్తిస్తున్నప్పుడు వారు స్వచ్ఛందంగా అతనికి హాని కలిగించారా. ఈ రెండు వాస్తవాల మీద కింది న్యాయస్థానంలు ఏకకాలంలో నిర్ధారించబడ్డాయి. ఈ వివాదంలో వాస్తవం లేదని మేము భావిస్తున్నాము. తదనుగుణంగా మేము అప్పీలు కొట్టివేయబడినది.

అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది.